

Óravázlat

Tantárgy: Erkölcstan

Osztály: 4. osztály

Téma: Hazugság, kegyes hazugság, megtévesztés

Előkészítő tevékenység: A Grimm mesék közül: A békakirály című meséjét kellett elolvasni

Fejlesztési célok, feladatok, kompetenciafejlesztés:

A hazugság fogalmának tisztázása, a kegyes hazugság, az elhallgatás és a megtévesztés fogalmainak szétválasztása. Az együttműködés, kooperatív készség, felelősségvállalás, empátia, tolerancia, véleményalkotás, véleménynyilvánítás, kommunikációs képesség, gondolkodási képesség, ön-, és társismeret fejlesztése.

Az óra típusa: komplex óra

Munkamódszerek, eljárások: Megbeszélés, vita, szemléltetés, kooperatív módszerek, szerepjáték, játék, házi feladat

Tanulásszervezés: Frontális munkaforma, csoportmunka, páros munkaforma

Munkaeszközök: Interaktív tábla, fényképek

Kapcsolódó tantárgyak: Magyar nyelv és irodalom

Készítette: Szeredásné Tóvári Dorottya

	Az óra menete Tanítói kérések, utasítások	Tanulói tevékenység	Időterv Eszközök Módszerek Munkaformák
I.	<p>Előkészítő rész. Szervezési feladatok.</p> <p>Ráhangelődésként az interaktív táblán együtt megnézzük és meghallgatjuk a Szeretethimnusz http://www.youtube.com/watch?v=-mPdNRrSANK vagy http://www.youtube.com/watch?v=rGtUS4As4xg&feature=related</p>		<p>2 perc</p> <p>szemléltetés frontális munkaforma</p>
II.	<p>Célkitűzés</p> <p>Az előző órán a szeretetről beszélgettünk, majd a házi feladatokat az volt, hogy olvassátok el a Grimm mesék egyikét, mesét a békakirályról. Ma a hazugságról lesz szó.</p>		<p>1 perc</p> <p>frontális munkaforma</p>
III./ 1.	<p>Fő rész: Az óra témájának feladatainak ismertetése.</p> <p>Motiváció:</p> <p>Az előző videóban a szeretetről hallottunk, az óra végére meglátjátok, mennyire összefügg ez a mai óránk témájával, kíváncsi leszek a véleményetekre!</p>		<p>1 perc</p> <p>frontális munkaforma</p>
III./ 2.	<p>A mese felelevenítése.</p> <p>Az interaktív táblára feltettem a három főszereplő képét, valamint tulajdonságkártyákat. Jöjjetek ki egyesével a táblához, mindenki húzzon egy tulajdonságkártyát ahhoz a szereplőhöz, amelyikre igaznak tartja. Aki járt már a táblánál, az utána menjen a szőnyegre és ott várja meg a többieket. Majd közösen megbeszéljük a választásaitokat.</p>	<p>Történet elmesélése, körmesében.</p> <p>Szereplők megismerése, tulajdonságaik rendszerezése, a történet kibontása</p>	<p>8 perc</p> <p>frontális és egyéni munkaformák</p>

<p>III./ 3.</p>	<p>Belső képzelet játék Most csukjátok be a szemeteket, és képzeljétek el, hogy egy tündér lépett be az ajtónkon és érkezésével a szél is feltámadt. Mindnyájunkat apró kis falevéllé változtatott, lassan mindenki érezheti, hogy könnyű a teste, mint egy falevél, a szellő pedig lágyan felemeli. Érezhetjük, ahogy libegünk, a szél pedig sodorni kezd minket. Egy kertet pillanthatunk meg, melynek a kellős közepén egy ódon, régi kút áll. Most már láthatjuk, hogy a kút mellett egy királylány sétál, és egy zöld béka ugrándozik körülötte... Lassan nyissuk ki a szemünket, csendben kukucskáljunk ki a fa mögül, és nézzük meg hogyan folytatódik a történet.</p>	<p>Lazítás, belső képzelet</p>	<p>2 perc frontális munka</p>
<p>III./ 4.</p>	<p>Készítettem ide kis kártyákat. Húzzon mindenki egyet, álljatok csoportokba, és játsszátok el a kártyákon lévő szituációkat! Mutassátok be a többieknek, ki kell találni, hogy mi volt a papíron, amit eljátszottak!</p>	<p>Kártyákon: béka-királykisasszony a kútnál király-királylány a palotában béka-királylány az asztalnál béka-királylány a hálószobában királyfi-királylány a visszaváltozáskor</p>	<p>8 perc kooperatív csoportmunka csoportos munkaforma</p>
<p>III./ 5.</p>	<p>Beszélgetés a mese kapcsán. Kérdések: A királylány nem akarta betartani az ígéretét. Akkor ő most hazudott a békának? A béka nem árulta el, hogy ő egy királyfi valójában. Ő hazudott a királylánynak? Mi a hazugság és az elhallgatás közötti különbség? Mi a füllentés, a mellébeszélés, a kitérő válasz? Mi a bizalom? A királylány rögtön hozzáment a királyfihoz, amint átváltozott. Vajon miért? Ennyire számítanak szerintetek a külsőségek?</p>	<p>egyéni véleményformálás</p>	<p>8 perc megbeszélés vita frontális munkaforma</p>

	<p>Alapja lehet egy szép külső a jó emberi kapcsolatnak? Milyennek látod a királylányt? A királyfit? A királyt? Melyikükkel barátkoznál szívesen? Miért? Mi alapján választod meg a barátaidat? Milyen emberi tulajdonságok fontosak neked? Másik fontos kérdés, szerintetek ha szeretünk valakit, létezik olyan helyzet, amikor elfogadható az, hogy hazudunk, füllentünk vagy mellébeszélünk neki? Mi az a kegyes hazugság? Voltatok már hasonló helyzetben? Mit éreztetek utána? Szerintetek mikor cselekszünk jól? Szóljatok hozzá egymás gondolataihoz!</p>		
III./ 6.	<p>Bizalomjáték</p> <p>Álljatok párba! Az egyikőtök álljon háttal a másiknak és dőljön a másik karjaiba, aki megtartja őt, hogy ne essen el! Cseréljétek! Milyen érzés volt? Meg tudtál bízni a másikban? Hátra sem néztél?</p>	Páros játék, majd közös megbeszélése	4 perc játék megbeszélés páros, frontális munkaformák
III./ 7.	<p>Korongszavazás</p> <p>Mindenki vegyen el egy szavazókorongot! Készítettem ide képeket a főszereplőkről, és két-két mondatkezdeményt is írtam a szereplők alá. Mindenki tegye a korongját valamelyikhez, közben fejezze be az egyik alatta álló mondatot!</p>	<p>Király:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A királyt tisztelem, mert...(pl. betartatta a lányával az adott szavát) - A királyt hibáztatom, mert... - Megértem a békát, mert... - Hibáztatom a békát, mert... - Megértem a királylányt, mert... - Hibáztatom a királylányt, mert... 	Lapok a szereplőkkel 5 perc frontális munkaforma
III./ 8.	<p>Összefoglalás</p> <p>Beszélgessünk kicsit arról, amivel ma foglalkoztunk! Mit is tekintünk hazugságnak, kegyes hazugság, elhallgatásnak, megtévesztésnek.</p>	Összegzés, a tanultak megfogalmazása.	3 perc megbeszélés frontális munka

<p>III./ 9.</p>	<p>Házi feladat Már tegnap kivágtuk a körberajzolt tenyerünket, majd ráírtuk a nevünket. Arra kérlek most Titeket, húzzatok a kosárból egy-egy kezecskét, de ne mutassátok meg, hogy kiét húztátok. Akinek a keze a kezetekben van, az ő titkos segítői lesztek a jövő héten. (A következő órán a segítségnyújtásról lesz szó.)</p>	<p>A gyerekek egy hét áll a rendelkezésére, hogy bármiben támogassák, segítsék a társukat.</p>	<p>1 perc frontális munkaforma</p>
<p>IV.</p>	<p>Értékelés Az érzelemhőmérőnkkel mutassuk, ki mennyire érezte jól magát az órán! A diákok magaviseletének órai, aktivitásának szóbeli értékelése!</p>	<p>Egyéni véleménynyilvánítás</p>	<p>2 perc frontális munkaforma</p>

Melléklet

A békakirály

Élt egyszer egy király, annak a legkisebb lánya olyan szép volt, hogy még a nap is elcsodálkozott, ha rásütött, pedig az már látott egyet-mást, mióta fent jár az égen. A királyi palotától nem messze egy rengeteg nagy erdő sötétlett, sűrű, lombos kerek hársfák álltak a szélén, a legvénebb, legterebélyesebb hársfa alatt pedig volt egy kút. Ha nagyon meleg volt, a királylány kisétált az erdőszélre, leült a kút kávjára, úgy pihent a mélyből áradó hűvösségben. Volt úgy, hogy elunta magát, ilyenkor fogta az aranygolyócskáját, földobta, ez volt a legkedvesebb játéka.

Történt egyszer egy szép nyári napon, hogy amint így játszadozott, túl magasra találta dobni a golyót. Nem tudta elkapni, a fényes aranygomb leesett a földre, legurult a kis lejtőn, be egy lyukba, azon át a kútba. A királylány már csak a loccsanását hallotta, ahogy elmerült a vízben. Ijedten hajolt át a káván, de hiába: a kút olyan mély volt, le se lehetett látni a fenekére. Egy ideig csak nézett a fekete semmibe, aztán nagy búsan leült egy kőpadra, szeméből kibuggyant a könny, egyre hangosabban sírt-rítt, sehogyan sem tudott megvigasztalódni. Hát, ahogy ott sírdogál, egyszer csak azt mondja valaki: - Mit búslakodol, szép királykisasszony? Olyan keservesen zokogsz, a kőszikla is meglágyulna tőle! - A királylány körülnézett, kereste, honnét jó a hang, de senkit nem látott. Hanem amint így kémlelődik, észreveszi, hogy egy csúnya, kövér béka mászik ki a kút repedezett kövei közül. - Csak nem te szólítottál meg, öreg sárdagasztó? - kérdezte csodálkozva.

- De bizony én - felelte a béka. - Azt tudakoltam, milyen bánat nyomja a szívedet.

- Úgyse tudsz te azon segíteni! - sóhajtotta a királylány. - Beleesett az aranygolyócskám a kútba, azt siratom.

- No, csak csendesedjél. Inkább azt mondd meg: mit adnál nekem, ha visszahoznám a játékodat?

- Amit csak akarsz: királyi ruhámat, gyöngyömet-gyémántomat, még az aranykoronát is fejemről!

- Nem kell nekem sem a ruhád, sem gyöngyöd-gyémántod, sem az aranykorona a fejedről. Csak egyet kívánok: hadd legyek a játszópajtásod; ültess asztalodhoz, etess tányérodból, itass poharadból, altass az ágyadban. Ha ezt megígéred, leszállók a kútba, fölhozom az aranygolyócskádat.

- Mind megteszem, amit kívánsz, csak hozd vissza a golyómat! - mondta örvendezve a királylány, magában azonban ezt gondolta: "Ugyan mit fecseg ez a buta béka! Csak nem képzelem komolyan a dolgot? Hogy lehetne pajtásom, ha egyszer odalent kuruttyol a vízben?"

A béka pedig, amint az ígéretet megkapta, lebukott a kútba, s alighogy a királylány a gondolat végére ért, máris előbukkant, szájában az aranygolyóval; odatotyogott vele a gyepre, és a lány elé gurította. Annak nagyot dobbant a szíves az örömtől, amint kedves játékát viszontlátta. Fölkapta és elszaladt vele, ügyet sem vetett többet a békára. Az nagy brekegéssel kiáltotta utána: - Várj csak! Várj csak! Vegyél az öledbe; én nem tudok olyan gyorsan futni, mint te!

De hiába hajtogatta, ahogy a torkán kifért, hogy kvakk! kvakk! meg: várj csak! várj csak! - a királylány dehogyis várta meg, örül, hogy megszabadult tőle. Attól fogva, hogy hazaért, eszébe sem jutott többé a csúnya jószág. Hanem másnap, mikor éppen ebédnél ültek, és a királykisasszony jóízűen falatozgatott az aranytányérjából, egyszerre csak valami furcsa placcsogás hallatszott odakint a márványlépcsőn, plicc-s-placcs, aztán - egy percnyi csend után - kopogtattak az ebédlőterem ajtaján, és valaki azt kiáltotta: - Kis királylány, nyiss ajtót!

- Neked szólnak - mondta a király -, eredj lányom, nézd meg, ki az.

A királylány nem szívesen mozdult a helyéről, de hát az édesapjának nem mondhatott ellent. Kinyitotta egy arasznyira az ajtót, de nyomban be is csapta, és halott-halványan szaladt vissza

az asztal mellé.

- Mi az, édes lányom? - kérdezte a király - mitől ijedtél meg annyira? Talán egy óriás van odakünn, és el akar rabolni?

- Jaj, dehogy, édesapám - felelte a királylány nem óriás az, csak egy rusnya béka.

- És mit akar tőled az a béka?

Mit tehetett mást a királykisasszony? Elmondott mindent töviről hegyire: hogy hogyan vesztette el az aranygolyóját, meg hogy mit ígért cserébe a békának.

Mire végére ért a történetnek, a szeme tele lett könnyel és úgy rebegte:

- Jaj, ha én ezt tudtam volna! De sosem gondoltam, hogy kibúvik a kútból, és utánam jön! Akkor a béka megint kopogtatott, és másodszor is bekiáltott:

Kis királylány,

Nyiss ajtót!

Elfelelted,

Mit ígértél

Tegnap künn a kút vizénél?

Kis királylány,

Nyiss ajtót!

Én vagyok itt,

Nem hallod?

Hogyne hallotta volna szegény! Hiszen éppen az volt a baja, hogy hallotta. Hát, amikor az édesapja ráparancsolt:

- Amit megígértél, meg is kell tartanod! Menj, és engedd be!

A királylány ajtót nyitott, a béka meg nyomban beugrott, és a lány nyomában egészen a székéig placcsogott. ott leült, és rákiáltott:

- Végy föl magad mellé!

A királykisasszony tétoázott, de a király megint rászólt:

- ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó!

Erre aztán, bárhogy utálkozott, mit tehetett? fölvette. Hanem a béka nem érte be ennyivel: a székről fölkivánkozott az asztalra, mikor pedig az asztalon ült, így szólt:

- Told közelebb a tányérod, hogy egy tálból ehessünk, ahogy megígérted.

Azzal jóízűen nekilátott a falatozásnak, nem sokat törődött vele, mit szól hozzá a királylány. Evett a tányérjából, ivott a poharából, s mikor már jóllakott, azt mondta: Ettem-ittam eleget, most aztán pihennék egyet. Vigyél a szobádba, vedd meg nekem a selyemágyad, hadd aludjam.

A királylány sírva fakadt; úgy irtózott ettől a hideg békától, hozzá sem mert nyúl, és most belefektette a szép habos ágyba! A király azonban haragosan ráncolta a homlokát:

- Ha a bajban jó volt, ne vedd meg a baj múltán sem!

Szegény kis királylány megfogta két ujjával a békát, fölvitte a szobájába, és letette sarokba. Igen ám, de a béka megszólalt:

- Én is olyan kényelmesen akarok aludni, ahogyan ti alusztok, jó puha ágyban, nem itt a sarokban.

Erre a királylány kénytelen-kelletlen felemelte a békát, és akárhogy is irtózott tőle, ágyába fektette.

- Nesze, rusnya jószág! De most aztán nyugton maradj!

A béka befeküdt a szép fehér selyemágyba. S abban a szempillantásban híre-nyoma se volt többé békának; a királykisasszony egy takaros, szép szemű, mosolygó királyfit látott maga előtt.

- Egy gonosz boszorkány békává varázsolt; te vagy az egyetlen a világon, aki megszabadított a

varázslattól - mondta. - Most aztán felelj, állod-e, amit ígértél, elfogadsz-e pajtásodnak; nem is pajtásodnak, de hitestársadnak?

A királylány igent mondott. Még aznap este megtartották a lakodalmat, és úgy határoztak, hogy másnap hazatérnek a királyfi országába.

Ahogy a nap fölkelt, fényes nyolcvos hintó gördült a palota elé, mind a nyolc ló habfehér, arany a szerszámjuk, struccollas csótár a fejükön; hátul a hágsón pedig ott állt a királyfi szolgája, a hűséges Henrik.

Ez a derék szolga úgy elbúsult, mikor a boszorkány békává varázsolta a gazdáját, hogy hármassal kellett a szíve köré kovácsoltatnia, nehogy szétrepedjen bánatában.

A hintó előállt, a hűséges Henrik besegítette az ifjú párt, aztán visszakapaszkodott a hágsóra, onnét tekingetett széjjel a vidéken, s közben halkán füttyörészett, mert hát azt sem tudta, hová legyen örömeiben, amiért a gazdája megszabadult a varázslatból.

Amint így mennek, egyszerre csak reccsenés hallik, mintha kettéroppant volna valami. A királyfi hátrakiáltott:

Tengely törik, rúd szakad tán?

A hűséges Henrik meg azt felelte:

Egyiknek sincs baja, gazdám;

Csak a szívem pántja pattan:

Bánatomban rávonattam,

Mikor a kút vizében Béka voltál a mélyben.

Még kétszer hallották útközben a reccsenést. A királyfi mind a kétszer azt hitte, a kocsival történt valami baj.

Pedig csak a vaspántok pattantak le a hűséges Henrik szívéből.